
ژیل دلوز

ترجمہی
پویا غلامی

مغز

یک صفحہ نمائش است

فهرست

۹	یادداشت مترجم
۱۱	سینما یک، نمایش نخست
۱۵	تصویر- حرکت
۱۹	تصویر- زمان
۲۳	پرتره‌ی فیلسوف در مقام یک سینمارو
۳۳	اندیشه و تصویر (درباره‌ی تصویر- زمان)
۴۱	تردیدهایی درباره‌ی امرخیالی
۵۱	مغز صفحه‌ی نمایش است
۶۳	سه پرسش درباره‌ی «شش در دو» اثر گدار
۷۵	سه دایره‌ی ریوت
۸۱	نامه به سرژ دنی: خوش‌بینی، بدبینی و سفر
۹۹	یهودی ثروتمند

یادداشت مترجم

متن‌های پیش‌رو، از دو کتابِ *دورژیم جنون*^۱ و *گپ و گفت‌ها*^۲ گرفته شده و فرمی قطعه‌وار دارد. از اولی تمام مقالات سینمایی و از دومی متونِ فصل دوم‌اش را که به سینما پرداخته، در این مجموعه آورده‌ایم. پیشاپیش واقف‌ایم که این فرم از گزینش و مفصل‌بندی این جرقه‌های آنی، جز در پرتو مطالعه‌ی آثار اصلی دُلوز، و سنت نیچه‌ای - اسپینوزایی پشتِ آن، ره به جایی نخواهد برد، چه بسا پروژه‌ی دامنه‌دار یک فیلسوف ذیل شعارهای خوش‌آهنگی چون پرتابِ فکر، ساده‌سازی‌شده و به کتاب‌سازیِ صرفِ تقلیل یابد — بی‌آن‌که

---

1. Gilles Deleuze. *Two Regimes of Madness: Texts and Interviews 1975-1995*. Ames Hodges & Mike Taormina. New York: Semiotext(e), 2006.
2. Gilles Deleuze. *Negotiations, 1972-1990*. Martin Joughin. New York: Columbia University Press, 1995.

تدقیقی در خصوص هستی‌شناسی و روش‌شناسی‌اش صورت گیرد و خط و ربط اصلی‌ترین اصطلاحات و مفاهیم نزد وی روشن شود. با این حال، کوششی است برای ترسیم برخی خطوط نو و رای نقدهای فاقد روش‌مندی، یا در بهترین حالت محفلی، روان‌کاوانه یا فمینیستی. پس قسمی از آرای دُلوز در مورد «اندیشه و تصویر» را نشانه رفته‌ایم و امیدواریم در کنار دیگر آثاری که از دُلوز به فارسی برگردانده شده و می‌شوند، به ساخت فضایی برای امکان‌ها، بینش‌ها و اتصالات نو راه بریم؛ همان‌که دُلوز «آفرینش شیوه‌ای جدید از طرح مسأله» می‌خواند.

سه متن نخست، مقدمه‌هایی بس فشرده‌اند که دُلوز بر دو کتاب سینمایی‌اش نوشته است و به‌عنوان مقدمه‌ای برای ورود به جهان ابداعی‌اش، تصویر - حرکت و تصویر - زمان، عمل می‌کنند؛ بعد به ترتیب، چهار نمونه از مهم‌ترین گفت‌وگوهای دُلوز درباره‌ی سینما، بعضی پرسش‌ها یا کج‌فهمی‌های احتمالی درباره‌ی کار دُلوز در سینما یک و سینما دو را تا حدی روشن می‌کنند. سپس، تک‌نگاری دُلوز بر کار ژاک ریوت در فیلم دسته‌ی چهار نفره (۱۹۸۸)، نامه‌ای از دُلوز به بهانه‌ی انتشار کتابی سینمایی از سرژ دنی، و تک‌نگاری دیگری بر فیلم دنیل اشمیت، سایه‌ی فرشتگان (۱۹۷۶) قرار دارند. این برگردان از ترجمه‌ی انگلیسی صورت گرفته است، و از پیمان غلامی بابت پیشنهادات ویرایشی و از فرهاد اکبرزاده بابت همراهی‌اش تشکر می‌کنم.

پویا غلامی

سینما یک، نمایش نخست

در شگفت‌اید که چرا خیلی از مردم درباره‌ی سینما می‌نویسند. من هم همین سؤال را از خودم می‌پرسم. به نظرم می‌رسد دلیل‌اش این است که سینما ایده‌های بسیاری را دربرمی‌گیرد. ایده‌ها برای من تصاویری‌اند که ما را به اندیشه وامی‌دارند. ماهیت تصاویر از یک هنر به هنر دیگر فرق می‌کند و از تکنیک استفاده‌شده تفکیک‌ناپذیر است: رنگ‌ها و خطوط برای نقاشی، صدا برای موسیقی، توصیف‌های کلامی برای رمان‌ها، تصویر-حرکت‌ها^۱ برای سینما و الی‌آخر. و در هر مورد، اندیشه‌ها از تصاویر تفکیک‌ناپذیرند؛ اندیشه‌ها کاملاً درون‌ماندگار تصاویرند. هیچ اندیشه‌ی انتزاعی‌ای وجود ندارد که با بی‌تفاوتی در یک تصویر یا تصویر دیگر تحقق یابد، مگر تصاویر انضمامی که اندیشه‌ها فقط از خلال این تصاویر و معناهای‌شان